KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS (ES) 2015/346

2015 m. vasario 9 d.

kuriuo Jungtinei Karalystei suteikiamas jos prašomas leidimas Šiaurės Airijai taikyti Tarybos direktyvoje 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių numatytą leidžiančią nukrypti nuostatą

(pranešta dokumentu Nr. C(2015) 542)

(Tekstas autentiškas tik anglų kalba)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1991 m. gruodžio 12 d. Tarybos direktyvą 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių ([1]), ypač į jos III priedo 2 dalies trečią pastraipą,

kadangi:

(1) jei valstybė narė vienam hektarui numato per metus panaudoti kitokį mėšlo kiekį nei nurodyta Direktyvos 91/676/EEB III priedo 2 dalies antros pastraipos pirmame sakinyje ir tos pastraipos a punkte, tas mėšlo kiekis turi būti toks, kad netrukdytų siekti minėtos direktyvos 1 straipsnyje nustatytų tikslų ir būtų pagrįstas objektyviais kriterijais, tokiais kaip ilgas pasėlių vegetacinis laikotarpis ir daug azoto įsisavinantys pasėliai;

(2) 2007 m. gruodžio 14 d. Komisija priėmė Sprendimą 2007/863/EB ([2]), kuriuo pagal Direktyvą 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių Jungtinei Karalystei suteikiamas leidimas Šiaurės Airijai taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą, kuriuo tam tikromis sąlygomis leido ūkiuose, kurių bent 80 % sudaro ganyklos, naudoti tokį gyvulių mėšlo kiekį, su kuriuo į vieną hektarą per metus patektų ne daugiau kaip 250 kg azoto;

(3) 2011 m. vasario 24 d. Komisija priėmė Sprendimą 2011/128/ES ([3]), kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2007/863/EB ir iki 2014 m. gruodžio 31 d. pratęsiamas nukrypti leidžiančios nuostatos taikymas;

(4) Sprendimu 2007/863/EB su pakeitimais, padarytais Sprendimu 2011/128/ES, suteiktas leidimas taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą 2013 m. taikytas 145 ūkiams – tai atitinka maždaug 0,59 % visų ūkių ir 0,42 % visos žemės ūkio paskirties žemės;

(5) 2014 m. spalio 10 d. Jungtinė Karalystė pateikė Komisijai prašymą pagal Direktyvos 91/676/EEB III priedo 2 dalies trečią pastraipą Šiaurės Airijos regionui taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą;

(6) pagal Direktyvos 91/676/EEB 3 straipsnio 5 dalį Jungtinė Karalystė taiko veiksmų programą visoje Šiaurės Airijos regiono teritorijoje;

(7) 2008–2011 m. valstybių narių ataskaitomis paremta Komisijos ataskaita Tarybai ir Europos Parlamentui dėl Direktyvos 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių įgyvendinimo, rodo, kad visose Jungtinės Karalystės Šiaurės Airijos regiono požeminio vandens stebėjimo stotyse vidutinė nitratų koncentracija yra mažesnė kaip 50 mg/l, o 93 % stočių – mažesnė kaip 25 mg/l. Visose paviršinio vandens stebėjimo stotyse vidutinė nitratų koncentracija yra mažesnė kaip 25 mg/l;

([1]) OL L 375, 1991 12 31, p. 1.

([2]) 2007 m. gruodžio 14 d. Komisijos sprendimas 2007/863/EB, kuriuo pagal Tarybos direktyvą 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių Jungtinei Karalystei suteikiamas leidimas Šiaurės Airijai taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą (OL L 337, 2007 12 21, p. 122).

([3]) 2011 m. vasario 24 d. Komisijos sprendimas 2011/128/ES, pakeičiantis Sprendimą 2007/863/EB, kuriuo pagal Tarybos direktyvą 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių Jungtinei Karalystei suteikiamas leidimas Šiaurės Airijoje taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą (OL L 51, 2011 2 25, p. 21).

(8) per pastaruosius kelerius metus sumažėjo gyvulių skaičius ir cheminių trąšų naudojimas. Galvijų, naminių paukščių ir avių skaičius nuo 2004–2007 m. laikotarpio iki 2008–2011 m. laikotarpio atitinkamai sumažėjo 5 %, 5 % ir 10 %, o kiaulių skaičius padidėjo 4 %. 2008–2011 m. laikotarpiu vidutinis gyvulių mėšle esančio azoto kiekis buvo 117 kg/ha, t. y. palyginti su 2004–2007 m. buvusiu kiekiu, sumažėjo 6,4 %. 2008–2011 m. laikotarpiu vidutinis fosforo perteklius buvo 13,6 kg/ha, t. y. palyginti su 2004–2007 m. buvusiu kiekiu, sumažėjo 30,1 %. Vidutinis azoto cheminių trąšų naudojimas 2008–2011 m., palyginti su 2004–2007 m., sumažėjo 18,4 %. Vidutinis fosforo cheminių trąšų naudojimas 2008–2011 m., palyginti su 2004–2007 m., sumažėjo 53 %;

(9) Šiaurės Airijoje 93 % žemės ūkio paskirties žemės yra ganyklos. Apskritai ganykliniuose ūkiuose 42 % žemės ploto yra eksploatuojama ekstensyviai (gyvulių tankis – mažesnis už 1 sutartinį galvijį viename hektare ir naudojama nedaug trąšų), 37 % žemės ploto eksploatuojama pagal agrarinės aplinkosaugos programas ir tik 24 % eksploatuojama intensyviau (gyvulių tankis – 2 ar daugiau sutartinių galvijų viename hektare). 5 % ploto naudojama žemdirbystei. Vidutinį ganykloms naudojamų cheminių trąšų kiekį sudaro 79 kg/ha azoto ir 5 kg/ha fosforo;

(10) Šiaurės Airijai būdingas didelis kritulių kiekis ir menkai pralaidus vandeniui dirvožemis. Kadangi didesnė Šiaurės Airijos dirvožemių dalis yra nelabai pralaidi vandeniui, yra didelė denitrifikacijos tikimybė, todėl dirvožemyje mažėja nitratų koncentracija, o kartu ir nitratų kiekis, kuris gali būti išplautas;

(11) Šiaurės Airijos klimatas, kuriam būdingas tolygus metinių kritulių pasiskirstymas ir palyginti maži metinės temperatūros svyravimai, yra palankus gana ilgam žolės augimo sezonui, kur žemė aktyviai tvarkoma ir kultivuojama (nuo 270 dienų per metus rytinės pakrantės rajonuose iki maždaug 260 dienų per metus vidurio žemumose);

(12) Komisija, išnagrinėjusi Jungtinės Karalystės prašymą dėl Šiaurės Airijos ir atsižvelgdama į veiksmų programą bei į patirtį, įgytą taikant Sprendime 2007/863/EB su pakeitimais, padarytais Sprendimu 2011/128/ES, numatytą nukrypti leidžiančią nuostatą, laikosi nuomonės, kad Šiaurės Airijos pasiūlytas gyvulių mėšlo kiekis, atitinkantis 250 kg azoto vienam hektarui per metus, netrukdys siekti Direktyvos 91/676/EEB tikslų, jei bus laikomasi tam tikrų griežtų sąlygų;

(13) remiantis Šiaurės Airijos pateikta patvirtinamąja informacija, siūlomas 250 kg azoto iš gyvulių mėšlo vienam hektarui kiekis per metus ūkiuose, kurių ne mažiau kaip 80 % sudaro ganyklos, yra pagrįstas remiantis objektyviais kriterijais, pavyzdžiui, ilgu vegetaciniu periodu ir dideliu augalų poreikiu azotui;

(14) Sprendimas 2007/863/EB su pakeitimais, padarytais Sprendimu 2011/128/ES, baigia galioti 2014 m. gruodžio 31 d. Siekiant užtikrinti, kad atitinkamiems ūkininkams toliau būtų taikoma nukrypti leidžianti nuostata, reikia priimti šį sprendimą;

(15) šiame sprendime numatytos priemonės atitinka Direktyvos 91/676/EEB 9 straipsniu įkurto Nitratų komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Remiantis 2014 m. spalio 10 d. rašte pateiktu prašymu, Jungtinei Karalystei suteikiamas leidimas, laikantis šiame sprendime nustatytų sąlygų, taikyti Šiaurės Airijai leidžiančią nukrypti nuostatą, pagal kurią leidžiama nustatyti didesnį gyvulių mėšlo kiekį nei nurodyta Direktyvos 91/676/EEB III priedo 2 dalies antros pastraipos pirmame sakinyje ir a papunktyje.

2 straipsnis

Apibrėžtys

Šiame sprendime vartojamų terminų apibrėžtys:

(1) ganykliniai ūkiai – ūkiai, kurių 80 % arba didesnį žemės ūkio paskirties žemės, tinkamos tręšti mėšlu, plotą sudaro ganyklos;

(2) ganomi gyvuliai – galvijai (išskyrus veršelius), avys, elniai, ožkos ir arkliai;

(3) ganyklos – nuolatinės arba laikinos ganyklos (laikinose ganyklose žolė auga mažiau kaip ketverius metus);

(4) sklypas – atskiras, pagal pasėlius, dirvožemio tipą ir tręšimo praktiką vienarūšis laukas (arba laukų grupė).

3 straipsnis

Taikymo sritis

Šis sprendimas taikomas pavieniams ganykliniams ūkiams, kurie turi laikytis 4, 5 ir 6 straipsniuose nustatytų sąlygų.

4 straipsnis

Kasmetinė paraiška ir įsipareigojimas

1. Ūkininkai, norintys pasinaudoti šiame sprendime numatyta leidžiančia nukrypti nuostata, kompetentingai institucijai kasmet pateikia paraišką.

2. Pateikdami 1 dalyje nurodytą kasmetinę paraišką jie raštu įsipareigoja vykdyti 5 ir 6 straipsniuose nustatytas sąlygas.

5 straipsnis

Mėšlo ir kitų trąšų naudojimas

1. Laikantis šio straipsnio 2–8 dalyse nustatytų sąlygų, ganomų gyvulių mėšlo kiekis, kuris kiekvienais metais iškratomas ant dirvos ganykliniuose ūkiuose, įskaitant pačių gyvulių paliekamą mėšlą, neviršija mėšlo kiekio, iš kurio į dirvą patenka 250 kg azoto vienam hektarui.

2. Bendras į dirvą patenkančio azoto kiekis, įskaitant iš dirvožemio įsisavinamą kiekį, neviršija numatomo konkretiems pasėliams reikalingo maistinių medžiagų kiekio. Bendras azoto naudojimas diferencijuojamas remiantis gyvulių tankiu ir pievų našumu.

3. Kiekvienas ūkis turi turėti tręšimo planą, kuriame apibūdinama žemės ūkio paskirties žemės sėjomaina ir planuojamas mėšlo bei kitų trąšų naudojimas. Ūkis tokį planą sudaro ne vėliau kaip iki kiekvienų kalendorinių metų kovo 1 d. Tręšimo plane būtinai turi būti nurodyta:

a) sėjomainos planas, kuriame turi būti nurodyti sklypų su žole ir sklypų su kitais pasėliais plotai, įskaitant scheminį žemėlapį, kuriame nurodomas atskirų laukų išdėstymas;

b) gyvulių skaičius, laikymo ir saugojimo sistemos apibūdinimas, taip pat mėšlo saugyklos talpa;

c) azoto ir fosforo kiekio ūkyje gautame mėšle apskaičiavimas (atskaičiavus laikant ir saugant patirtus nuostolius);

d) už ūkio ribų arba ūkiui tiekiamo mėšlo kiekis, tipas ir savybės;

e) numatomas augalams reikalingas azoto ir fosforo kiekis kiekviename sklype;

f) azoto ir fosforo kiekio dirvožemyje analizės rezultatai, jei yra;

g) naudojamų trąšų pobūdis;

h) kiekviename sklype planuojamas naudoti mėšle esančio azoto ir fosforo apskaičiuotas kiekis;

i) kiekviename sklype planuojamas naudoti cheminėse ir kitokiose trąšose esančio azoto ir fosforo apskaičiuotas kiekis.

Siekiant užtikrinti tręšimo plano ir realios žemės ūkio praktikos nuoseklumą, šis planas peržiūrimas ne vėliau kaip per septynias dienas nuo bet kokių žemės ūkio praktikos pasikeitimų.

4. Kiekvienas ūkininkas saugo parengtas tręšimo ataskaitas, kuriose, be kita ko, pateikiama azoto ir fosforo, patekusių į dirvožemį, kontrolės ir nuotekų tvarkymo informacija. Kiekvienais kalendoriniais metais šios ataskaitos pateikiamos kompetentingai institucijai.

5. Kiekvieno ganyklinio ūkio, kuriam taikoma leidžianti nukrypti nuostata, ūkininkas sutinka, kad 4 straipsnio 1 dalyje nurodyta paraiška, tręšimo planas ir tręšimo ataskaitos gali būti patikrinti.

6. Kiekvienas ūkininkas, kuriam leista taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą, reguliariai atlieka azoto ir fosforo dirvožemyje tyrimą, kad tręšimas būtų tikslus.

Visuose ūkių vienarūšiuose plotuose mėginiai imami ir tyrimas atliekamas mažiausiai kartą per ketverius metus, atsižvelgiant į sėjomainą ir dirvožemio ypatybes.

Kiekviename ūkio penkių hektarų dirbamosios žemės plote atliekama bent po vieną tyrimą.

Su azoto ir fosforo dirvožemyje tyrimo rezultatais turi būti įmanoma susipažinti ūkyje, kuriam taikoma leidžianti nukrypti nuostata.

7. Gyvulių mėšlu netręšiama rudenį prieš žolės sėją.

8. Kiekvieno ganyklinio ūkio, kuriam taikoma leidžianti nukrypti nuostata, ūkininkas užtikrina, kad fosforo balansas, apskaičiuotas pagal metodiką, kurią nustatė kompetentinga institucija, neviršytų 10 kg fosforo pertekliaus vienam hektarui per metus.

6 straipsnis

Žemės tvarkymas

1. 80 % ar didesniame mėšlu tręšiamame plote turi būti auginama žolė.

2. Ūkininkai, kuriems taikoma individuali leidžianti nukrypti nuostata, imasi šių priemonių:

a) pavasarį suaria laikinas ganyklas;

b) suarus bet kokios rūšies dirvos ganyklas iš karto sodina pasėlius, įsisavinančius didelį azoto kiekį;

c) į pasėlių sėjomainą neįtraukia ankštinių arba kitų augalų, kaupiančių atmosferos azotą.

3. Tačiau antrosios dalies c punktas netaikomas ganyklų dobilams, jei tose ganyklose dobilai sudaro mažiau kaip 50 %, ir kitiems kartu su žole pasėtiems ankštiniams augalams.

7 straipsnis

Kitos priemonės

Šios leidžiančios nukrypti nuostatos taikymas neprieštarauja priemonėms, kurių reikia imtis, kad būtų laikomasi kitų ES aplinkosaugos teisės aktų.

8 straipsnis

Stebėsena

1. Kompetentinga institucija užtikrina, kad būtų parengti ir kasmet atnaujinami kiekvieno rajono žemėlapiai, kuriuose parodytos ganyklinių ūkių, gyvulių ir žemės ūkio paskirties žemės, kuriai taikoma individuali leidžianti nukrypti nuostata, procentinės dalys, ir vietos žemės naudojimo žemėlapiai.

2. Turi būti atliekama dirvožemio, paviršinio ir požeminio vandens stebėsena, kad būtų surinkta duomenų apie azoto ir fosforo koncentraciją dirvožemio vandenyje, mineralinį azotą dirvožemio sluoksnyje bei azoto koncentraciją požeminiame ir paviršiniame vandenyje, kai taikoma ir kai netaikoma nukrypti leidžianti nuostata. Turi būti atliekama ūkio lauko ir žemės ūkio drenažo stebėsena. Stebėjimo vietoms turi būti būdingi pagrindinių tipų dirvožemiai, intensyvumo lygiai, tręšimo praktika ir pasėliai.

3. Netoli itin pažeidžiamų vandens telkinių esančiose žemės ūkio zonose vykdoma sustiprinta vandens stebėsena.

4. Ūkiuose, kuriems taikomos individualios leidžiančios nukrypti nuostatos, atliekami žemės naudojimo, sėjomainos ir žemės ūkio praktikos tyrimai. Surinkta informacija ir maistinių medžiagų tyrimo duomenimis, kaip nurodyta 5 straipsnio 6 dalyje, taip pat šio straipsnio 2 dalyje nurodyta stebėsena naudojamasi atliekant modeliu grindžiamą skaičiavimą, kiek azoto ir fosforo nuteka iš ūkių, kuriems taikoma leidžianti nukrypti nuostata.

9 straipsnis

Kontrolė

1. Kompetentingos institucijos užtikrina, kad būtų atliekama visų paraiškų leisti taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą administracinė kontrolė. Jei atliekant kontrolę paaiškėja, kad 5 ir 6 straipsniuose nustatytos sąlygos nevykdomos, apie tai informuojamas pareiškėjas. Tokiu atveju paraiška laikoma atmesta.

2. Remiantis rizikos analize, ankstesnių metų kontrolės rezultatais ir Direktyvos 91/676/EEB įgyvendinimo teisės aktų bendrosios atsitiktinės kontrolės rezultatais, parengiama patikrinimų vietoje programa. Pagal šio sprendimo 5 ir 6 straipsniuose nustatytas sąlygas patikrinimai vietoje vykdomi bent 5 % ūkių, kuriems taikoma individuali leidžianti nukrypti nuostata. Kai atliekant kontrolę aptinkama, kad nesilaikoma reikalavimų, apie tai informuojamas ūkininkas. Į šią informaciją atsižvelgiama svarstant prašymą dėl leidžiančios nukrypti nuostatos taikymo kitais metais.

3. Kompetentingoms institucijoms suteikiami įgaliojimai ir priemonės, reikalingi patikrinti, ar laikomasi pagal šį sprendimą suteikto leidimo taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą.

10 straipsnis

Ataskaitos

Kiekvienais metais iki birželio mėn. kompetentingos institucijos pateikia ataskaitą, kurioje yra ši informacija:

(1) pagal 8 straipsnio 1 dalį – kiekvienos savivaldybės žemėlapis, kuriame parodytos ūkių, gyvulių ir žemės ūkio paskirties žemės, kuriai taikoma individuali leidžianti nukrypti nuostata, procentinės dalys, taip pat vietos žemės naudojimo žemėlapiai;

(2) pagal 8 straipsnio 2 dalį – nitratų koncentracijos požeminiame ir paviršiniame vandenyje stebėsenos rezultatai, įskaitant informaciją apie vandens kokybės tendencijas, kai taikoma leidžianti nukrypti nuostata ir kai ji netaikoma, taip pat leidžiančios nukrypti nuostatos taikymo poveikis vandens kokybei;

(3) pagal 8 straipsnio 2 dalį – azoto ir fosforo koncentracijos dirvožemio vandenyje stebėsenos rezultatai ir duomenys apie mineralinį azotą dirvožemio sluoksnyje, kai taikoma leidžianti nukrypti nuostata ir kai ji netaikoma;

(4) 8 straipsnio 3 dalyje nurodytose sustiprintos stebėsenos vietose gautų duomenų santrauka ir vertinimas;

(5) pagal 8 straipsnio 4 dalį – vietinio žemės naudojimo, sėjomainos ir žemės ūkio praktikos tyrimų rezultatai;

(6) pagal 8 straipsnio 4 dalį – modeliu grindžiamo skaičiavimo, kiek azoto ir fosforo, remiantis moksliniais principais, nuteka iš ūkių, kuriems taikoma leidžianti nukrypti nuostata, rezultatai;

(7) leidžiančios nukrypti nuostatos sąlygų laikymosi vertinimas, grindžiamas ūkio kontrole ir informacija apie sąlygų neatitinkančius ūkius, remiantis 9 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytos administracinės kontrolės ir patikrinimų vietoje rezultatais;

11 straipsnis

Taikymas

Šis sprendimas taikomas atsižvelgiant į *SR 2014 Nr. 307–2014 m. Šiaurės Airijos nitratų veiksmų programos įgyvendinimo taisykles*.

Šis sprendimas galioja iki 2018 m. gruodžio 31 d.

12 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Jungtinei Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystei.

Priimta Briuselyje 2015 m. vasario 9 d.

Komisijos vardu
Karmenu VELLA
Komisijos narys